

VENDIM
Nr. 43, datë 19.9.2023

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Marsida Xhaferllari	anëtare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Genti Ibrahim	anëtar,

me sekretare Belma Lleshi, më datë 19.9.2023, mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 26 (Sh) 2022, që u përket:

KËRKUESE: Shoqëria “Ndrekaj” sh.p.k.

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Autoriteti Rrugor Shqiptar, Avokatura e Shtetit, Bashkimi i Shoqërive “Ing. Claudio Salini Grandi Lavori S.P.A.” & “Salvatore Matarrese S.P.A.”

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2022-1201 (246), datë 16.6.2022, të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Dërgimi i çështjes për rigjykim në Kolegjin Administrativ të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 41, 42, 131, pika 1, shkronja “F” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 1, Protokoll nr. 1 dhe neni 6, paragrafi 1, i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ); ligji nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (ligji nr. 8577/2000).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Genti Ibrahim, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuases, e cila ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet e subjekteve të interesuara, Autoritetit Rrugor Shqiptar (ARRSH) dhe Avokaturës së Shtetit, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, konstatoi mungesën e prapësimeve me shkrim të subjektit të interesuar, bashkimi i shoqërive “Ing. Claudio Salini Grandi Lavori S.p.A” & “Salvatore Matarrese S.p.A.”, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesja, shoqëria “Ndrekaj” sh.p.k., është person juridik dhe ka si objekt të aktivitetit tregtar: *“Ndërtim dhe meremetim objekteve. Prerje, transport, shfrytëzim, shitje me shumicë dhe pakicë të lëndëve drusore. ... Ndërtim i linjave elektrike të tensionit të lartë 110 kV, 220 kV dhe 400 kV... etj.”.*

2. Më datë 22.11.2012 midis kërkuases dhe bashkimit të shoqërive “Ing. Claudio Salini Grandi Lavori S.p.A” & “Salvatore Matarrese S.p.A” është nënshkruar kontrata e nënkontraktimit nr. 2621 rep., nr. 1483/1 kol., me objekt realizimin e punimeve dhe shërbimeve për spostimin e linjave elektrike 110 kv për nënstacionet Shkodra 1 dhe Shkodra 2. Më datë 27.4.2013 midis po këtyre

palëve është lidhur një shtojcë kontrate nr. 1 për kryerjen e punimeve të mëtejshme. Kontrata e nënkontraktimit bazohej në kontratën e datës 17.6.2009 midis ARRSH-së (autoriteti kontraktor) dhe bashkimit të shoqërive “Ing. Claudio Salini Grandi Lavori S.p.A” & “Salvatore Matarrese S.p.A” (kontraktori), për projektimin ekzekutues dhe përforcimin e rrugës Shkodër-Hani i Hotit. Përfundimi i punimeve i është dorëzuar kontraktorit (bashkimi i shoqërive italiane) nga kërkuesja sipas akteve të marrjes në dorëzim të datave 25.5.2013 dhe 27.6.2013.

3. Me pretendimin se kontraktori nuk kishte përmbushur detyrimet financiare sipas nënkontratës bazuar në faturat nr. 45, datë 31.1.2013, nr. 18, datë 28.5.2013 dhe nr. 29, datë 28.6.2013, kërkuesja, më datë 15.12.2015, i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë me kërkesëpadi për zgjidhjen e mosmarrëveshjes të rrjedhur nga marrëdhënia juridike civile (nënkontrata) me të paditur autoritetin kontraktor dhe person të tretë kontraktorin, me objekt përmbushjen e detyrimit kontraktor dhe detyrimin e palës së paditur t’i kthejë shumën prej 244,182 eurosh, si dhe interesat.

4. Me vendimin nr. 369, datë 26.1.2016, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur konstatimin e moskompetencës dhe dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, me arsyetimin se në kushtet kur palë e paditur në gjykim është një organ administrativ, kompetenca për shqyrtimin e mosmarrëveshjes objekt gjykimi i përket gjykatës administrative.

5. Me vendimin nr. 2990 (80-2016-2980), datë 13.6.2016, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë ka vendosur pranimin e kërkesëpadisë dhe detyrimin e palës së paditur, (ARRSH-së), që t’i shlyejë paditëses (kërkueses) detyrimin kontraktor që rrjedh nga kontrata nr. 2621 rep., nr. 1483/1 kol., datë 22.11.2012, në vlerën 244,182 euro, si dhe kamatëvonesat në shumën 10,874 euro. Në vlerësimin e gjykatës, nga hetimi gjyqësor ka rezultuar se pala e paditur nuk ka përmbushur detyrimet që rrjedhin nga kontrata duke qenë vetë ajo që ka miratuar kërkuesen si nënkontraktore të ligjshme për realizimin e punimeve të paparashikuara. Sipas saj, ky detyrim, përveçse në kontratë, rrjedh edhe nga neni 875 i Kodit Civil (KC), që parashikon se personat të cilët, duke qenë në varësi të sipërmarrësit, kanë ushtruar veprimtarinë e tyre për zbatimin e veprës ose kryerjen e shërbimit, mund të ngrenë padi drejtpërdrejt kundër porositësit për të marrë atë çka u takon deri në plotësimin e detyrës që porositësi ka ndaj sipërmarrësit në kohën kur ata ngrenë padinë. Kundër këtij vendimi ka paraqitur ankim në gjykatën e apelit ARRSH-ja dhe Avokatura e Shtetit.

6. Me vendimin nr. 5136 (86-2017-5460), datë 7.12.2017, Gjykata Administrative e Apelit ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës së shkallës së parë, duke arsyetuar se detyrimi ka lindur nga kontrata e lidhur midis kërkueses dhe kontraktorit për realizimin e punimeve të spostimit të linjës kabllore, të cilat ishin të paparashikuara. Ky detyrim buron nga përmbajtja e kontratës dhe parashikimet e nenit 875 të KC-së. Po kështu, përfundimi i punimeve nga kërkuesja është pasqyruar në aktet e marrjes në dorëzim të datave 25.5.2013 dhe 27.6.2013 dhe ato janë kryer në përputhje me kushtet teknike të kontratës dhe kërkesat e OST sh.a. dhe OSHEE sh.a., të cilat janë pronaret e linjave të spostuara. Sipas gjykatës, ARRSH-ja nuk ka arritur të provojë, gjithashtu, që këtë shumë t’ia ketë shlyer kërkueses ose kontraktorit, ndonëse ka pranuar punimet dhe dorëzimin e projektit. Kundër këtij vendimi kanë paraqitur rekurs Avokatura e Shtetit më datë 9.1.2018 dhe ARRSH-ja më datë 10.1.2018. Me kërkesën e datës 1.2.2018, ARRSH-ja ka kërkuar nga Gjykata e Lartë edhe pezullimin e ekzekutimit të vendimit të Gjykatës Administrative të Apelit.

7. Me vendimin nr. 107, datë 15.2.2018, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vendosur pezullimin e vendimit nr. 5136 (86-2017-5460), datë 7.12.2017 të Gjykatës Administrative të Apelit.

8. Me kërkesën nr. 1712 prot., datë 27.4.2018, kërkuesja i është drejtuar Gjykatës së Lartë për revokimin e vendimit të pezullimit, për të cilën Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 107/1, datë 5.6.2018, ka vendosur mospranimin.

9. Me shkresën nr. 3586/4 prot., datë 16.6.2020, ARRSH-ja i ka kthyer përgjigje kërkuases se garancia e punimeve për objektin “Projekti ekzekutiv dhe ndërtimi i rrugës Shkodër – Hani i Hotit” është likuiduar. Në këto kushte, më datë 29.6.2020 kërkuësja i është drejtuar sërish Gjykatës së Lartë me kërkesë për revokimin e vendimit nr. 107, datë 15.2.2018 të Kolegjit Administrativ të kësaj gjykate. Më datë 14.9.2020, Gjykata e Lartë ka publikuar në faqen e saj zyrtare, në rubrikën “Përgjigje e kërkesës”, njoftimin se ajo “*Do të shqyrtohet bashkë me dosjen e themelit*”. Më datë 29.9.2020 kërkuësja ka paraqitur një kërkesë tjetër, drejtuar anëtarëve të trupit gjykues të Kolegjit Administrativ, duke kërkuar që ky kolegji të shprehej me vendim pranimit ose mospranimit për kërkesën e saj të datës 29.6.2020.

10. Në lidhje me rekursin, me vendimin nr. 00-2022-1201 (246), datë 16.6.2022, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vendosur të ndryshojë vendimin nr. 5136 (86-2017-5460), datë 7.12.2017 të Gjykatës Administrative të Apelit, i cili ka lënë në fuqi vendimin nr. 2990 (80-2016-2980), datë 13.6.2016 të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë, duke rrëzuar kërkesëpadinë. Sipas Gjykatës së Lartë, gjykatat më të ulëta nuk kanë vlerësuar drejt natyrën e marrëdhënies juridike, duke e zgjidhur në mënyrë të gabuar çështjen, si pasojë e interpretimit dhe zbatimit të gabuar të ligjit. Sipas saj, konflikti ndërmjet palëve ka të bëjë me fushën e së drejtës administrative dhe në respektim të parimit *lex specialis*, në rastin në shqyrtim, zbatohen dispozitat ligjore që kanë të bëjnë me prokurimin publik, sipas të cilit kontraktori është përgjegjësi kryesor për zbatimin e kontratës, pavarësisht nënkontraktimit. Për rrjedhojë, Gjykata e Lartë ka vlerësuar se në kushtet kur pala e paditur nuk është palë kontraktore në kontratën e nënkontraktimit, ajo nuk mund të ngarkohet me asnjë lloj detyrimi as nga pala paditëse, as nga gjykata, duke mos pasur legjitimitet pasiv substancial në këtë çështje.

11. Më datë 9.12.2022 kërkuësja i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me ankim kushtetues individual për kundërshtimin e vendimit nr. 00-2022-1201 (246), datë 16.6.2022 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si të papajtueshëm me Kushtetutën.

12. Me vendimin nr. 4, datë 20.1.2023, Mbledhja e Gjyqtarëve të Gjykatës ka vendosur pranimin e kërkesës së një anëtari të saj për heqjen dorë nga shqyrtimi i kësaj çështjeje.

13. Më datë 7.3.2023 Kolegji i Gjykatës, bazuar në nenin 31, pika 3, të ligjit nr. 8577/2000, ka vendosur kalimin e kërkesës për shqyrtim në Mbledhjen e Gjyqtarëve, e cila më datë 16.3.2023 ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve.

14. Në parashtrimet e datës 18.4.2023 kërkuësja ka kërkuar marrjen në shqyrtim nga Gjykata edhe të vendimit nr. 107, datë 15.2.2018 të Gjykatës së Lartë për pezullimin e ekzekutimit të vendimit të gjykatës së apelit në kontekstin e vendimit objekt kundërshtimi, duke pretenduar se ai ka sjellë cenimin, me pasojë të rënda, të së drejtës së pronës së saj.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

15. **Kërkuësja**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se procesi gjyqësor i zhvilluar nga Gjykata e Lartë i ka cenuar këto të drejta kushtetuese:

15.1 *Të drejtën për proces të rregullt ligjor*, sipas nenit 42 të Kushtetutës, në drejtim të:

15.1.1 *Standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit*, pasi Gjykata e Lartë, në mënyrë të gabuar, ka argumentuar se mosmarrëveshja duhej të zgjidhej bazuar në dispozitat e ligjit nr. 9643, datë 20.11.2006 “Për prokurimin publik”, të ndryshuar (*ligji nr. 9643/2006*), i cili nuk lejon mekanizmin e pagesave të drejtpërdrejta nga autoriteti kontraktor tek nënkontraktori, pasi bëhet fjalë për fonde publike, pa marrë parasysh marrëveshjen e lidhur midis qeverisë italiane dhe asaj shqiptare, sipas së cilës, në dhënien e kontratave, detyrimisht duhet të zbatohen normat e prokurimit

sipas Manualit të Procedurave të Komisionit Evropian në pjesën që trajton kontratat e shërbimeve, furnizimeve dhe punimeve, të cilat bazohen në modelin e kontratave FIDIC. Ajo gjykatë nuk i ka kthyer përgjigje pretendimit të kërkuësës se ligji i zbatueshëm është ai i Bashkimit Evropian dhe jo ligji shqiptar për prokurimin publik. Po kështu, Gjykata e Lartë nuk u ka kthyer përgjigje as pretendimeve të ngritura në kërkesat e datave 16.6.2020, 29.6.2020 dhe 29.9.2020 për revokimin e vendimit të pezullimit, duke mos u shprehur me vendim për thelbin e tyre. Në atë pjesë të vendimit ku pasqyrohen rrethanat e çështjes nuk janë pasqyruar kërkesat e paraqitura nga kërkuësja të datave 27.4.2018, 29.6.2020 dhe 29.9.2020, dhe as vendimi nr. 107/1, datë 5.6.2018 i asaj gjykate që e rrëzonte këtë kërkesë.

15.1.2 *Parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit të lidhur me të drejtën për t'u dëgjuar*, pasi kërkuësja ishte në pamundësi për t'iu përgjigjur me shkrim relacionit të këshilltarit ligjor të caktuar për çështjen përpara se Gjykata e Lartë të jepte vendimin, i cili ka ndikuar në vendimarrjen e asaj gjykate. Po kështu, kërkuësja ka qenë në pamundësi për t'iu përgjigjur me shkrim çështjeve të ligjit të ngritura kryesisht nga Gjykata e Lartë, në lidhje me faktin se për shkak se bëhet fjalë për fonde publike, ligji nr. 9643/2006 nuk lejon mekanizmin e pagesave të drejtpërdrejta nga autoriteti tek nënkontraktori.

15.1.3 *Parimit të gjykatës së caktuar me ligj*, pasi Gjykata e Lartë e ka shqyrtuar çështjen në themel, ka rivlerësuar provat e marra nga gjykatat më të ulëta, duke mbajtur qëndrim të ndryshëm nga ato, duke tejkaluar kufijtë e shqyrtimit të saj. Ajo ka arsyetuar se nuk është zhvilluar procedurë përzgjedhëse prokurimi në lidhje me kërkuësen si nënkontraktore; se marrëdhënia e detyrimit ndërmjet kërkuësës dhe ARRSH-së nuk buron nga kontrata publike e datës 17.6.2009, por vetëm nga nënkontrata e datës 22.11.2012; shoqëritë OST sh.a. dhe OSHEE sh.a. nuk mund të merrnin në dorëzim punimet, pasi ato duhet të merreshin nga ARRSH-ja. Ajo ka vlerësuar kryesisht origjinën e fondeve që kanë financuar kontratën publike të datës 17.6.2009 dhe nënkontratën e datës 22.11.2012, si dhe natyrën publike ose private të këtyre fondeve. Nga ana tjetër, zëvendësimi i anëtarëve të trupit gjykues në Gjykatën e Lartë nuk është bërë në bazë të shortit elektronik, pasi në dosjen gjyqësore rezultojnë një formular në të cilin anëtarë të kolegjit që do të shqyrtonin çështjen e kërkuësës ishin gjyqtarët I.P., E.P. dhe S.S. (relator), ndërkohë që vendimi është marrë nga gjyqtarët S.S., G.M. dhe A.V. (relator).

15.2 *Të drejtën e pronës private*, sipas nenit 41 të Kushtetutës, pasi shuma prej 244,182 eurosh, detyrim kontraktor, përbën “pasuri” në kuptim të kësaj dispozite dhe nenit 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së. Mosdhënia përgjigje dhe arsyetimi i Gjykatës së Lartë për pretendimet e kërkuësës në lidhje me zbatimin e së drejtës të kontratave publike të Bashkimit Evropian ka ndikuar në gëzimin e qetë të pronës së kërkuësës.

15.3 *Parimin e epërsisë së marrëveshjeve ndërkombëtare dhe zbatimit të drejtpërdrejtë të tyre*, sipas nenit 122, pikat 1, 2 dhe 3, të Kushtetutës, pasi Gjykata e Lartë ka shpërfillur nenin 7 të shtojcave 2 dhe 3 të marrëveshjes së lidhur midis qeverisë italiane dhe asaj shqiptare. Ajo kishte detyrimin ta zgjidhte çështjen dhe ta interpretonte ligjin në përputhje me Marrëveshjen e Stabilizim-Asociimit (MSA) që u jep operatorëve ekonomikë të njëjtin nivel mbrojtjeje dhe sigurie si traktatat dhe direktivat evropiane për kontratat publike.

16. ***Subjekti i interesuar, ARRSH-ja***, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar si vijon:

16.1 Pretendimi për cenimin e *standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit* është i pabazuar, pasi Gjykata e Lartë nuk mund të merrte për bazë marrëveshjen e lidhur midis qeverisë italiane dhe asaj shqiptare, e cila parashikonte pjesëmarrjen në tender vetëm të shoqërive italiane, pra nuk mund të zbatohet për kërkuësen. ARRSH-ja nuk ka asnjë detyrim kontraktor, pasi ajo ka dhënë vetëm të drejtën e nënkontraktimit, gjë e cila është parashikuar shprehimisht në kontratë, si dhe ka miratuar paraprakisht subjektin e përzgjedhur nga kontraktori. ARRSH-ja, si autoritet kontraktor, i ka përmbushur të gjitha detyrimet kundrejt kontraktorit. Vendimi i Gjykatës së

Lartë është shprehur për të gjitha pretendimet e palëve dhe ka treguar me qartësi të gjitha faktet dhe ligjin e zbatueshëm. Po kështu, kërkesja ka marrë dijeni dhe është njohur me shkaqet e rekursit, si dhe i është dhënë mundësia të paraqesë parashtimet e saj në atë gjykatë.

16.2 I pabazuar është edhe pretendimi për cenimin e *parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit të lidhur me drejtën për t'u dëgjuar*. Pozicioni i këshilltarit ligjor është i përcaktuar qartë në ligj dhe ai nuk merr pjesë në vendimmarrjen e trupit gjykues. Po kështu, në ndryshim nga sa pretendon kërkesja, Gjykata e Lartë, në përputhje me ndryshimet ligjore, të cilat kanë zgjeruar kufijtë e vendimmarrjes së saj në dhomën e këshillimit, ka respektuar parimin e barazisë së armëve dhe të kontradiktoritetit.

16.3 Për sa i përket pretendimit për cenimin e *parimit të gjykatës së caktuar me ligj*, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë nuk ka administruar prova të reja dhe as nuk i ka rivlerësuar ato, por e ka zgjidhur çështjen në themel, duke arsyetuar se ligji i zbatueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjes ishte ligji për prokurimin publik dhe jo KC-ja. Edhe pretendimi për përbërjen e trupit gjykues nuk gjen mbështetje, pasi caktimi i gjyqtarëve është realizuar në përputhje me ligjin nr. 98/2016, datë 6.10.2016 “Për organizimin e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë” (ligji nr. 98/2016) dhe vendimin e Këshillit të Gjykatës së Lartë nr. 8, datë 25.3.2022 “Për caktimin e gjyqtarëve në përbërje të kolegeve të Gjykatës së Lartë”.

16.4 Në lidhje me pretendimin për cenimin e *së drejtës së pronës private*, kërkesja duhet t'i ngrinte pretendimet e saj kundrejt subjekteve të interesuara, shoqërive italiane, me të cilat kishte një marrëdhënie kontraktore private, por jo kundrejt autoritetit publik (ARRSH-së), me të cilin nuk kishte një marrëdhënie të tillë. Kjo e drejtë do të ishte cenuar nëse kërkeses do t'i mohohej e drejta e aksesit në gjykatë për të mbrojtur të drejtat e saj.

16.5 Në lidhje me pretendimin për nenin 70 të MSA-së, direktiva evropiane që parashikon mekanizmin e pagesave të drejtpërdrejta, së pari, nuk ka qenë në fuqi në kohën e kryerjes së procedurave të prokurimit publik dhe, së dyti, ajo parashikon një mundësi dhe jo detyrim për shtetet anëtare që me anë të legjislacionit të brendshëm të mund të parashikojnë një mekanizëm të tillë. Deri më tani në vendin tonë një mekanizëm i tillë nuk është parashikuar.

17. Subjekti i interesuar, Avokatura e Shtetit, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar si vijon:

17.1 Pretendimi për cenimin e *standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit* është i pabazuar, pasi vendimi i Gjykatës së Lartë përmbush standardet kushtetuese për një vendim të arsyetuar. Vetëm fakti se në të nuk janë pasqyruar kërkesat e paraqitura nga kërkesja për revokimin e vendimit të pezullimit nr. 107, datë 15.2.2018, nuk përbën cenim të këtij standardi. Kërkesja nuk është privuar nga e drejta për të parashtuar pretendimet e saj për rekursin, pasi ajo është njoftuar rregullisht në lidhje me të dhe ka pasur mundësinë të paraqesë prapësimet e saj lidhur me shkaqet e tij. Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me të drejtë, ka përcaktuar se kontrata e nënkontraktimit nuk sjell asnjë detyrim për ARRSH-në, pasi, në rast të kundërt, ajo do të ishte e detyruar të paguante dy herë të njëjtën zë punimi, si ndaj kontraktorit, ashtu edhe ndaj kërkeses. Pretendimet e kërkeses duhet të ishin ngritur ndaj kontraktorit dhe jo ndaj autoritetit kontraktor. Kontrata e lidhur ndërmjet ARRSH-së dhe kontraktorit është një kontratë ndërkombëtare, por jo e standardizuar (FIDIC).

17.2 I pabazuar është edhe pretendimi për cenimin e *parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit të lidhur me të drejtën për t'u dëgjuar*. Në lidhje me relacionin e këshilltarit ligjor, Gjykata e Lartë nuk ka asnjë detyrim për ta vënë atë në dispozicion të palëve në proces ose t'i njohë paraprakisht me të dhe ky akt nuk sjell efekte ligjore për to. Po kështu, ndryshimet ligjore kanë ripozicionuar dhomën e këshillimit, duke ia lënë asaj kompetencën të vendosë në themel për mosmarrëveshjen, ndërkohë që palëve në proces, përfshirë kërkesen, u është dhënë mundësia të parashtrojnë pretendimet e tyre përpara asaj gjykate.

17.3 Në lidhje me pretendimin për cenimin e *parimit të gjykatës së caktuar me ligj*, Gjykata e Lartë, si gjykatë e ligjit, nuk ka administruar prova të reja dhe nuk i ka rivlerësuar ato, por ka arritur në përfundimin se nuk ndodhet përpara një mosmarrëveshjeje civile, por përpara një kontrate administrative. Nisur nga fakti se ARRSH-ja nuk është palë në nënkontratë, ajo nuk ka legjitimitet pasiv në këtë çështje. Edhe pretendimi se caktimi i trupit gjykues nuk është bërë me short, është i pabazuar, pasi ai është bërë në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi.

17.4 Për sa i përket pretendimit për cenimin e së drejtës së pronës private, nisur nga fakti se mosmarrëveshja ka lindur midis dy palëve private, detyrimi i shtetit kufizohet vetëm në përcaktimin e mekanizmave për sigurimin e së drejtës për t'iu drejtuar gjykatës për pretendimet e palëve në konflikt, çka, në rastin konkret, i është garantuar kërkuësës.

17.5 Pretendimet e kërkuësës për cenimin e rregullave të MSA-së për konkurrencën nuk janë ngritur në nivel kushtetues. Ekzistenca e marrëveshjes dhe miratimi i saj me ligj nuk janë të mjaftueshme për ta bërë atë të zbatueshme në praktikë, por për këtë qëllim është lidhur kontrata e datës 17.6.2009. Kontratat për kryerjen e punëve publike janë kontrata administrative, të cilat, në zbatim të parimit *lex specialis*, rregullohen sipas dispozitave të ligjit për prokurimin publik. Në rastin konkret, kërkuësja nuk pretendon se ligji për prokurimin publik bie në kundërshtim me MSA-në, por me detyrimin e gjykatës për ta zbatuar drejtpërdrejt këtë instrument në sistemin e brendshëm juridik.

18. **Subjekti i interesuar, bashkimi i shoqërive “Ing. Claudio Salini Grandi Lavori S.p.A.” & “Salvatore Matarrese S.p.A.”**, nuk ka paraqitur prapësime me shkrim, megjithëse është njoftuar rregullisht nga Gjykata nëpërmjet njoftimit me shpallje.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e kërkuësës

19. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pikat 1, shkronja “I” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret e nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike efektive, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësura në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale, mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

20. Gjykata vëren se kërkuësja legjitimohet *ratione personae*, në kuptim të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, pasi ka qenë palë në procesin gjyqësor në përfundim të të cilit është dhënë vendimi i kundërshtuar, për rrjedhojë ka interes të drejtpërdrejtë për çështjen.

21. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, Gjykata ka pohuar se në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, individit duhet të shfrytëzojë në shkallët e sistemit gjyqësor të gjitha mjetet e lejueshme dhe mundësitë procedurale për vendosjen në vend të të drejtave të pretenduara të shkelura. Mjetet ligjore shterojnë kur, në varësi të rrethanave të çështjes, rregullat procedurale nuk parashikojnë mjete të tjera ankimi (*shih vendimet nr. 7, datë 21.2.2023; nr. 10, datë 4.3.2021; nr. 56, datë 25.7.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Gjykata konstaton se kërkuësja i është drejtuar asaj për kundërshtimin e vendimit të Gjykatës së Lartë që ka vendosur ndryshimin e vendimeve të gjykatave më të ulëta dhe rrëzimin e kërkesëpadisë. Për rrjedhojë, kërkuësja nuk ka mjete të tjera ankimi në dispozicion për mbrojtjen e të

drejtave të saj kushtetuese, të pretenduara të cenuara, përveç paraqitjes së këtij ankimi kushtetues individual.

23. Gjithashtu, kërkesja, në parashtrimet e datës 18.4.2023 ka pretenduar marrjen në shqyrtim nga Gjykata të vendimit nr. 107, datë 15.2.2018 të Gjykatës së Lartë për pezullimin e ekzekutimit të vendimit të gjykatës së apelit, pasi ai ka sjellë cenimin e së drejtës së pronës së saj. Për sa i përket këtij pretendimi, Gjykata vlerëson se ai duhet trajtuar së bashku me pretendimin për antikushtetutshmërinë e vendimit nr. 00-2022-1201 (246), datë 16.6.2022 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, për aq sa janë të lidhura me njëra-tjetrën.

24. Lidhur me legjitimimin *ratione temporis*, neni 71/a, pika 1, shkronja “b”, i ligjit nr. 8577/2000 ka parashikuar afatin ligjor 4-mujor nga konstatimi i cenimit për paraqitjen e ankimit kushtetues individual. Në rastin konkret, procesi gjyqësor në Gjykatën e Lartë ka përfunduar me vendimin e datës 16.6.2022, ndërsa ankimi kushtetues individual është paraqitur në Gjykatë më datë 9.12.2022, pra në dukje jashtë afatit ligjor. Kërkesja ka parashtruar se nisur nga fakti se vendimi nuk po publikohej i arsyetuar në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë, ajo i është drejtuar kësaj të fundit me shkresën e protokolluar nr. 4719, datë 20.9.2022. Më tej, më datë 26.9.2022 kërkesja dhe përfaqësuesi i saj, nëpërmjet postës elektronike, janë njoftuar nga administrata e Gjykatës së Lartë për vendimin objekt kërkesë, kurse me shkresën nr. 4719/1, datë 12.10.2022, drejtuar përfaqësuesit të saj, në përgjigje të kërkesës së paraqitur nga ajo, kancelari i Gjykatës është shprehur: “Për çështjen administrative nr. 31003-00567-00-2018 regjistri themeltar, për të cilën është dhënë vendimi me nr. 00-2022-1201, datë 16.6.2022 nga Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, nga verifikimet e kryera, rezulton se vendimi është zbardhur dhe ju është njoftuar në adresën elektronike të kontaktit.”. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se momenti i konstatimit të cenimit të të drejtave kushtetuese, nga i cili fillon të rrjedhë afati i paraqitjes së ankimit kushtetues, konsiderohet data në të cilën vendimi i arsyetuar është bërë efektivisht i disponueshëm për kërkesen. Në këtë kuptim, duke konsideruar në rastin konkret datën 26.9.2022 si momentin e konstatimit të cenimit, konsiderohet i përmbushur kriteri i legjitimitimit *ratione temporis*, pasi kërkesa është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor.

25. Në drejtim të legjitimitimit *ratione materiae*, sipas nenit 131, pika 1, shkronja “P”, të Kushtetutës, si dhe nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, kontrolli kushtetues ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar në funksion të mbrojtjes së të drejtave dhe lirive themelore të garantuara në Kushtetutë, kur pasojat negative janë të drejtpërdrejta dhe reale për kërkesen dhe kur shqyrtimi kushtetues i çështjes mund të rivendosë të drejtën kushtetuese të shkelur.

26. Gjykata vëren se kërkesja ka pretenduar cenimin e parimit të barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit të lidhur me të drejtën për t’u dëgjuar, për shkak të pamundësisë së saj për t’u përgjigjur me shkrim gjetjeve dhe përfundimeve të Gjykatës së Lartë në lidhje me natyrën publike të fondeve që kanë financuar kontratën objekt i mosmarrëveshjes, të cilat (gjetjet dhe përfundimet), nga ana e tyre, kanë ndikuar në identifikimin e ligjit të zbatueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjes objekt gjykimi. Duke pasur parasysh natyrën e këtij pretendimi, Gjykata vlerëson se, në thelb, ai ka të bëjë me mënyrën e ushtrimit të kompetencave ligjore nga Gjykata e Lartë, për rrjedhojë do ta trajtojë atë në këndvështrim të parimit të gjykatës së caktuar me ligj.

27. Kërkesja ka pretenduar, gjithashtu, cenimin e parimit të epërsisë së marrëveshjeve ndërkombëtare dhe zbatimit të drejtpërdrejtë të tyre, pasi Gjykata e Lartë ka shpërfillur nenin 7 të shtojcave 2 dhe 3 të marrëveshjes së lidhur midis qeverisë italiane dhe asaj shqiptare dhe ajo kishte detyrimin ta zgjidhte çështjen dhe ta interpretonte ligjin në përputhje me MSA-në, duke u dhënë operatorëve ekonomikë të njëjtin nivel mbrojtjeje dhe sigurie si traktatet dhe direktivat evropiane për kontratat publike. Në lidhje me këtë pretendim, për nga mënyra se si është parashtruar ai, Gjykata vlerëson se, në thelb, ka të bëjë me mënyrën e arsyetimit të vendimit të kundërshtuar, për rrjedhojë

do të trajtohet në vijim në drejtim të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit.

28. Për sa i përket pretendimit për cenimin e së drejtës së pronës, Gjykata çmon ta analizojë çështjen në këndvështrim të nenit 42 të Kushtetutës, sipas të cilit prona nuk mund të cenohet pa proces të rregullt ligjor dhe se kushdo, për mbrojtjen e së drejtës kushtetuese të pronës, ka të drejtën e një gjykimi të drejtë.

29. Për sa më sipër, duke qenë se pretendimet e parashtruara nga kërkuesja, konkretisht për cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj, standardit të arsytimit të vendimit të lidhur me të drejtën e aksesit dhe të drejtën e pronës, janë të tilla që bëjnë pjesë në juridiksionin kushtetues dhe ato do të shqyrtohen në vijim në lidhje me bazueshmërinë e tyre në themel.

B. Për themelin e pretendimeve

B.1 Për cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj

30. Sipas kërkueses, Gjykata e Lartë ka cenuar parimin e gjykatës së caktuar me ligj teksa ka shqyrtuar çështjen në themel, duke rivlerësuar provat e marra nga gjykatat më të ulëta, duke mbajtur qëndrim të ndryshëm nga ato (gjykatat e faktit) lidhur me provat dhe duke tejkaluar në këtë mënyrë kufijtë e shqyrtimit të çështjes. Gjykata e Lartë ka arsyetuar se nuk është zhvilluar procedurë përzgjedhëse prokurimi për kërkuesen si nënkontraktore; se marrëdhënia e detyrimit ndërmjet kërkueses dhe ARRSH-së nuk buron nga kontrata publike e datës 17.6.2009, por nga nënkontrata e datës 22.11.2022; se shoqëritë OST sh.a. dhe OSHEE sh.a. nuk mund të merrnin në dorëzim punimet, pasi ato duhet të merreshin nga ARRSH-ja. Po kështu, Gjykata e Lartë ka vlerësuar kryesisht origjinën e fondeve që kanë financuar kontratën publike të datës 17.6.2009 dhe nënkontratën e datës 22.11.2012, si dhe natyrën publike ose private të këtyre fondeve. Po në këndvështrim të këtij parimi, zëvendësimi i anëtarëve të trupit gjykues në Gjykatën e Lartë nuk është bërë në bazë të shortit elektronik, pasi në dosjen gjyqësore rezulton një formular në të cilin anëtarë të kolegjit që do të shqyrtonin çështjen e kërkueses ishin gjyqtarët I.P., E.P. dhe S.S. (relator), ndërkohë që vendimi është marrë nga gjyqtarët S.S., G.M. dhe A.V. (relator).

31. Subjekti i interesuar, ARRSH-ja, ka prapësuar se Gjykata e Lartë nuk ka administruar prova të reja dhe as nuk i ka rivlerësuar ato, por e ka zgjidhur çështjen në themel, duke arsyetuar se ligji i zbatueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjes ishte ligji për prokurimin publik dhe jo KC-ja. Për sa i përket pretendimit për përbërjen e trupit gjykues, ai është i pabazuar, pasi caktimi i gjyqtarëve është realizuar në përputhje me ligjin nr. 98/2016 dhe vendimin e Këshillit të Gjykatës së Lartë nr. 8, datë 25.3.2022 “Për caktimin e gjyqtarëve në përbërje të kolegjeve të Gjykatës së Lartë”.

32. Sipas subjektit të interesuar, Avokaturës së Shtetit, Gjykata e Lartë, si gjykatë e ligjit, nuk ka administruar prova të reja dhe nuk i ka rivlerësuar ato, por ka arritur në përfundimin se nuk ndodhet përpara një mosmarrëveshjeje civile, por përpara një kontrate administrative. Për rrjedhojë, nisur nga fakti se ARRSH-ja nuk është palë në nënkontratë, ajo ka vlerësuar se nuk ka legjitimitet pasiv në këtë çështje. I pabazuar është edhe pretendimi se caktimi i trupit gjykues nuk është bërë me short, pasi Gjykata e Lartë ka vepruar në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi.

33. Gjykata në jurisprudencën e saj ka vlerësuar se një nga elementet e procesit të rregullt ligjor, sipas nenit 42 të Kushtetutës dhe nenit 6 të KEDNJ-së, është edhe shqyrtimi i çështjes nga një “gjykatë e caktuar me ligj”. Ky element, në sensin material, karakterizohet nga funksioni i saj gjyqësor, që ka të bëjë me zgjidhjen e çështjeve nga organe të ngarkuara me ligj për të dhënë drejtësi. Përveç këtij kushti, këto organe duhet të shqyrtojnë dhe të vendosin për çështje që janë në kompetencë të tyre gjatë një procesi të zhvilluar për një procedurë ligjrisht të përcaktuar dhe në pajtim me rendin juridik (*shih vendimet nr. 15, datë 23.3.2023; nr. 3, datë 7.2.2023; nr. 7, datë 23.2.2021 të Gjykatës Kushtetuese*).

34. Në lidhje me gjykimin në Gjykatën e Lartë, jurisprudenca kushtetuese ka theksuar se ajo nuk mund të ndryshojë vendimet dhe të shprehet për themelin e çështjes, duke bërë vlerësim të ndryshëm të provave dhe fakteve që janë administruar gjatë gjykimit nga gjykatat më të ulëta. Gjykata e Lartë nuk mund të konkludojë *a priori* nëse është vërtetuar ose jo një fakt i caktuar, ndërkohë që nga përmbajtja e vendimeve të të dyja gjykatave më të ulëta rezulton e provuar e kundërta (*shih vendimet nr. 15, datë 23.3.2023; nr. 44, datë 19.7.2016; nr. 36, datë 30.6.2014 të Gjykatës Kushtetuese*). Në ushtrimin e funksionit si gjykatë e ligjit, Gjykata e Lartë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte e prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Kontrolli i saj duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra për mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta dhe ajo nuk mund të anashkalojë ose të lërë pa vlerë prova që janë shqyrtuar dhe vlerësuar nga gjykatat e faktit, si dhe nuk mund të pranojë prova të cilat nuk janë administruar gjatë gjykimit në fakt (*shih vendimet nr. 15, datë 23.3.2023; nr. 10, datë 3.4.2018; nr. 20, datë 20.3.2017 të Gjykatës Kushtetuese*).

35. Nëse Gjykata e Lartë vlerëson se provat e administruara nuk janë të mjaftueshme për arritjen e një konkluzioni apo se nevojitet kryerja e vlerësimeve të mëtejshme të tyre, ajo nuk mund të marrë kompetencat e gjykatës së faktit, por duhet ta kthejë çështjen për rishqyrtim, me qëllim plotësimin e këtyre të metave të vendimit, por në asnjë rast nuk mund ta zgjidhë vetë çështjen në themel duke rivlerësuar ndryshe faktet dhe provat e marra gjatë gjykimit në shkallët më të ulëta gjyqësore, pasi një veprim i tillë bie ndesh me parimin e gjykatës së caktuar me ligj (*shih vendimet nr. 15, datë 23.3.2023; nr. 44, datë 19.7.2016; nr. 36, datë 30.6.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

36. Duke iu kthyer çështjes konkrete në shqyrtim, Gjykata vëren se kërkesja ka ngritur dy argumente: *së pari*, Gjykata e Lartë ka cenuar parimin e gjykatës së caktuar me ligj, duke rivlerësuar provat e marra nga gjykatat më të ulëta dhe, *së dyti*, Gjykata e Lartë ka cenuar parimin e gjykatës së caktuar me ligj, sepse zëvendësimi i anëtarëve të trupit gjykues në Gjykatën e Lartë nuk është bërë në bazë të shortit elektronik.

37. Për sa i përket pretendimit që lidhet me shortin elektronik, Gjykata vëren se në dosjen gjyqësore të administruar për qëllime të këtij gjykimi kushtetues, rezulton një formular i datës 2.7.2021, në të cilin anëtarë të kolegjit administrativ që do të shqyrtonin çështjen e kërkeses rezultojnë gjyqtarët I.P., E.P. dhe S.S. (relator), ndërkohë që vendimi është marrë nga gjyqtarët S.S., G.M. dhe A.V. (relator).

38. Nenet 23, pikat 2 dhe 3 dhe 38, shkronja “ç”, të ligjit nr. 98/2016 parashikojnë krijimin në çdo gjykatë të seksioneve dhe trupave gjykues, sipas rregullave të parashikuara në ligjin procedural, si dhe caktimin në to të gjyqtarëve, duke marrë parasysh përvojën profesionale dhe fushën e tyre të interesit, ndërsa neni 25, pika 1, i këtij ligji parashikon se ndarja e çështjeve gjyqësore bëhet me short, i cili realizohet në rrugë elektronike, bazuar në parimet e transparencës dhe të objektivitetit.

39. Gjykata, për nevoja të këtij gjykimi, i është drejtuar Gjykatës së Lartë me shkresë për informacion në lidhje me mënyrën e hedhjes së shortit. Në përgjigje të kësaj shkrese, Gjykata e Lartë ka informuar se çështja e kërkeses është regjistruar në atë gjykatë më datë 12.3.2018 dhe është rishortuar automatikisht te Kolegji Administrativ, me gjyqtar A.D., ish- anëtar i Gjykatës së Lartë. Bazuar në urdhrin nr. 93, datë 16.4.2020 “Evidentimi dhe hedhja në short e çështjeve gjyqësore që janë regjistruar për shqyrtim në Gjykatën e Lartë”, është realizuar rishortimi i të gjitha çështjeve administrative të gjyqtarit S.S., i caktuar në përbërje të Kolegjit Administrativ. Në vijim, bazuar në urdhrin nr. 164, datë 2.9.2021 “Për disa masa organizative lidhur me menaxhimin e çështjeve gjyqësore”, është realizuar rishortimi i të gjitha çështjeve administrative midis gjyqtarëve S.S. dhe A.V., të caktuar në përbërje të Kolegjit Administrativ. Të gjitha këto veprime janë pasqyruar në

regjistrin e veprimeve (regjistri elektronik) të Gjykatës së Lartë. Për rrjedhojë, Gjykata vlerëson se procedura e caktimit të shortit në çështjen e kërkuësës është bërë në përputhje me bazën ligjore të zbatueshme dhe aktet e tjera të dala për këtë qëllim nga Gjykata e Lartë, pra ky argument i saj është i pabazuar.

40. Për sa i përket pretendimit se Gjykata e Lartë ka bërë rivlerësim të provave në tejkalim të kompetencave të saj si gjykatë e ligjit, Gjykata vëren se objekt i mosmarrëveshjes gjyqësore ka qenë mospërmbushja e detyrimit kontraktor nga ARRSH-ja në lidhje me punimet e kryera prej kërkuësës në zbatim të kontratës së nënkontraktimit të lidhur midis asaj dhe kontraktorit (bashkimi i shoqërive “Ing. Claudio Salini Grandi Lavori S.p.A” & “Salvatore Matarrese S.p.A”) për zbatimin nga ky i fundit të kontratës së lidhur midis kontraktorit dhe ARRSH-së, me objekt rehabilitimin e rrugës Shkodër-Hani i Hotit, bazuar në nenin 875 të KC-së, sipas të cilit personat (kërkuësja, në rastin konkret), të cilët, duke qenë në varësi të sipërmarrësit (kontraktori/bashkimi i shoqërive italiane, në rastin konkret), kanë ushtruar veprimtarinë e tyre për zbatimin e veprës ose kryerjen e shërbimit, mund të ngrenë padi drejtpërdrejt kundër porositësit (ARRSH-së, në rastin konkret), për të marrë atë çka u takon deri në plotësimin e detyrimeve që porositësi ka ndaj sipërmarrësit.

41. Në lidhje me këtë padi, Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë ka vlerësuar se detyrimet e palës së paditur (ARRSH-së) rrjedhin nga nënkontrata e datës 22.11.2012 e lidhur midis kërkuësës dhe kontraktorit dhe se punimet e marra përsipër ishin punime të paparashikuara në kontratën e datës 17.6.2009 midis kontraktorit dhe ARRSH-së. Kjo e fundit lejonte nënkontraktimin dhe kërkuësja është miratuar si nënkontraktore e ligjshme nga ana e ARRSH-së, duke i kryer punimet konform kontratës dhe kërkesave të shoqërive OST sh.a. dhe OSHEE sh.a., të cilat janë pronaret e linjave elektrike. Gjithashtu, sipas asaj gjykate, ka rezultuar e provuar se pala e paditur, (ARRSH-ja), në përputhje me nenin 864 të KC-së ka mbajtur një garanci në rast se do të konstatoheshin parregullsi në zbatimin e kontratës. Nga akti i ekspertimit ka rezultuar se ARRSH-ja ka pranuar punimet e kryera dhe se nuk ka provuar me asnjë mjet ligjor se ka kryer plotësisht pagesën për këto punime të kontraktorit ose kërkuësja. Për rrjedhojë, referuar nenit 698 të KC-së, gjykata ka arritur në përfundimin se pala e paditur ka detyrimin të paguajë detyrimin e pretenduar kundrejt kërkuësës. Në këtë mënyrë gjykata ka arritur në përfundimin se mosmarrëveshja midis palëve është e natyrës civile dhe se ARRSH-ja gjendet në pozitat e porositësit, në kuptim të nenit 875 të KC-së.

42. Gjykata Administrative e Apelit, e vënë në lëvizje nga subjektet e interesuara, ARRSH-ja dhe Avokatura e Shtetit, ka lënë në fuqi vendimin e gjykatës administrative të shkallës së parë, duke arsyetuar se në zgjidhjen e mosmarrëveshjes i referohet kontratës së datës 17.6.2009 dhe se detyrimi i ARRSH-së ka lindur nga nënkontrata e datës 22.11.2012 dhe parashikimet e KC-së. Ajo ka arsyetuar se punimet janë marrë në dorëzim pa pretendime nga Drejtoria e Përgjithshme e Rrugëve, si dhe përfundimi i punimeve është pasqyruar në aktet e marrjes në dorëzim të datave 25.5.2013 dhe 27.6.2013, ku rezulton se ato janë kryer në përputhje me kushtet teknike të kontratës së lidhur me OST sh.a. dhe OSHEE sh.a., të cilat janë pronaret e linjave të spostuara. Sipas gjykatës, pala e paditur nuk ka arritur të provojë që këtë shumë t’ia ketë shlyer kërkuësës ose kontraktorit, ndonëse ka pranuar punimet dhe dorëzimin e projektit dhe është njoftuar nga kërkuësja për faktin se kontraktori nuk po shlyente detyrimin e saj. Edhe sipas gjykatës së apelit mosmarrëveshja midis palëve është e natyrës civile dhe ARRSH-ja gjendet në pozitat e porositësit në kuptim të nenit 875 të KC-së.

43. Në ndryshim nga sa më sipër, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë ka vlerësuar se të dyja gjykatat më të ulëta nuk kanë vlerësuar drejt natyrën e marrëdhënies juridike, duke zgjidhur në mënyrë të gabuar çështjen, si pasojë e interpretimit dhe zbatimit të gabuar të ligjit. Sipas tij, kontratat që lidhin organet e administratës publike me qëllim kryerjen e punëve publike, duke përdorur fondet

shtetërore, rregullohen nga ligji nr. 9643, datë 20.11.2006 “Për prokurimin publik”, i ndryshuar, i cili përcakton rregullat që zbatohen lidhur me prokurimin e mallrave, të punëve dhe shërbimeve publike, me qëllim që të sigurohet mirëpërdorimi i fondeve publike, trajtimi i barabartë për të gjithë pjesëmarrësit në procedurat e prokurimit publik dhe transparencë në procedurat e prokurimit. Për rrjedhojë, administrata nuk karakterizohet nga autonomia e vullnetit dhe liria kontraktore në të njëjtën mënyrë me një palë private. Gjithashtu, në kontratat e prokurimit publik, autoriteti kontraktor miraton nënkontraktorët e propozuar nga operatori ekonomik, por ata mbeten në pozitën e të tretit në raport me autoritetin kontraktor dhe nuk mund t’i drejtojnë atij kërtime të drejtpërdrejta (*shih paragrafët 21 dhe 22 të vendimit të Gjykatës së Lartë*).

44. Në jurisprudencën kushtetuese është theksuar se procesi nuk konsiderohet i parregullt, në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës, kur Gjykata e Lartë, mbi të njëjtat prova e fakte të vlerësuara në gjykimet e mëparshme, vendos të prishë vendimet dhe ta zgjidhë vetë çështjen, për shkak të zbatimit të gabuar të ligjit (*shih vendimet nr. 10, datë 3.4.2018; nr. 20, datë 20.3.2017; nr. 83, datë 30.12.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

45. Duke iu kthyer rastit konkret, nën dritën e jurisprudencës së sipërcituar, Gjykata vëren se nga vendimet e gjykatave më të ulëta nuk rezultojnë të dhëna për natyrën dhe burimin e fondeve të përdorura për financimin e punimeve të parashikuara në kontratën midis autoritetit kontraktor, (ARRSH-së) dhe kontraktuesit (bashkimi i shoqërive italiane) ose midis këtij të fundit dhe nënkontraktuesit (kërkuesja). Pra, asnjëra nga gjykatat e faktit nuk është shprehur lidhur me origjinën e fondeve që kanë shërbyer për financimin e punimeve të parashikuara nga kontratat e sipërpërmendura (nëse ato janë fonde shtetërore/publike). Gjykata e Lartë ka arritur në përfundimin se fondet që janë përdorur për financimin e punimeve të parashikuara janë shtetërore/publike, pa u vërtetuar një fakt i tillë nga gjykatat më të ulëta. Pikërisht, nisur nga kjo premisë (e pavërtetuar nga gjykatat e faktit), Gjykata e Lartë ka arritur në përfundimin se kontrata objekt gjykimi është kontratë administrative dhe se ligji i zbatueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjes është ligji për prokurimin publik.

46. Përcaktimi i natyrës/burimit të fondeve mbi të cilat është realizuar puna publike (projekti për projektimin ekzekutues dhe përforcimin e rrugës Shkodër-Hani i Hotit) është në thelb një çështje fakti që duhej të ishte përcaktuar nga gjykatat e shkallëve më të ulëta. Këto të fundit, nga ana e tyre, nuk e kanë bërë këtë çështje (natyrën/burimin e fondeve) pjesë të debatit gjyqësor. Për pasojë, me analizën që Gjykata e Lartë i ka bërë natyrës së fondeve, duke arritur në përfundimin se ato (fondet) janë shtetërore/publike, ka marrë rolin e gjykatës së faktit, në kundërshtim me rolin rishikues të ligjit që ka ajo gjykatë.

47. Gjykata vlerëson se nëse Gjykata e Lartë do të kishte dyshime mbi faktin e origjinës / natyrës së fondit që ka financuar punimet e parashikuara nga kontratat e mësipërme, ajo duhej ta kthente çështjen për rigjykim, duke dhënë udhëzimet përkatëse, në mënyrë që gjykatat e zakonshme të arrinin në një konkluzion të plotë për çështjen. Për rrjedhojë, pretendimi i kërkueses për cenimin e parimit të gjykimin nga një gjykatë e caktuar me ligj është i bazuar.

48. Në kushtet kur kjo çështje do të rishqyrtohet nga Gjykata e Lartë, Gjykata çmon të mos ndalet më tej në analizën e pretendimeve të tjera të kërkueses në drejtim të standardit të arsyetimit të vendimit të lidhur me të drejtën e aksesit, ndërsa, për sa i përket pretendimit të kërkueses për cenimin e së drejtës së pronës, Gjykata çmon se, për sa kohë konstatoi cenimin nga Gjykata e Lartë të parimit të gjykatës së caktuar me ligj, ky cenim ka ndikuar edhe në këtë të drejtë.

49. Në përfundim, Gjykata vlerëson se kërkesa, sipas arsyetimit të mësipërm, është e bazuar, ndaj duhet të pranohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “P” dhe 134, pika 1, shkronja “I”, të Kushtetutës, si dhe neneve 72 e vijues të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Pranimin e kërkesës.
 2. Shfuqizimin e vendimit nr. 00-2022-1201 (246), datë 16.6.2022 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë.
 3. Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë, më 19.9.2023.

Shpallur, më 19.10.2023.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë : Ilir Toska, Sandër Beci, Sonila Bejtja, Genti Ibrahim, Marjana Semini

Anëtarë kundër: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari

MENDIM PAKICE

1. Në gjykimin kushtetues të çështjes që i përket kërkesës shoqëria “Ndrekaj sh.p.k.”, me objekt: *“Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2022-1201 (246), datë 16.6.2022 të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë. Dërgimi i çështjes për rigjykim në Kolegjin Administrativ të Gjykatës së Lartë.”*, jemi kundër qëndrimit të shumicës për pranimin e kërkesës, pasi vlerësojmë se kërkesa duhej të ishte rrëzuar. Në mbështetje të nenit 132, pika 3, të Kushtetutës dhe nenit 72, pika 8, të ligjit nr. 8577/2000, që parashikojnë publikimin e mendimit të pakicës së bashku me vendimin përfundimtar të Gjykatës, parashtrojmë në vijim argumentet që mbështesin qëndrimin kundër.

2. Në mënyrë të përmbledhur, nga rrethanat e çështjes rezulton se më datë 17.6.2009 ndërmjet subjekteve të interesuara, ARRSH-së (*autoriteti kontraktor*) dhe bashkimit të shoqërive “Ing. Claudio Salini Grandi Lavori S.p.A” & “Salvatore Matarrese S.p.A” (*kontraktor*), është lidhur një kontratë shërbimi për projektimin dhe përforcimin e rrugës Shkodër-Hani i Hotit. Për realizimin e një pjese të kësaj kontrate, kontraktori ka nënshkruar kontratën e nënkontraktimit të datës 22.11.2012 me kërkesuesen, me objekt realizimin e punimeve dhe shërbimeve për spostimin e linjave elektrike në këtë segment rrugor. Me pretendimin se kontraktori nuk kishte përmbushur detyrimet financiare sipas nënkontratës, kërkesja më datë 15.12.2015 i është drejtuar gjykatës me kërkesëpadi me të paditur ARRSH-në dhe person të tretë kontraktorin, me objekt përmbushjen e detyrimit që buronte nga nënkontrata dhe detyrimin e palës së paditur t’i kthejë shumën prej 244,182 eurosh, si dhe kamatëvonesat.

3. Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë, me vendimin nr. 2990 (80-2016-2980), datë 13.6.2016, ka vendosur pranimin e kërkesëpadisë, duke detyruar ARRSH-në t’i shlyejë kërkesues

detyrimin që rrjedh nga nënkontrata e datës 22.11.2012, në vlerën 244,182 euro dhe kamatëvonesat në shumën 10,874 euro. Vendimi është lënë në fuqi nga Gjykata Administrative e Apelit me vendimin nr. 5136 (86-2017-5460), datë 20.9.2018. Të dyja gjykatat kanë arritur në përfundimin se mosmarrëveshja midis palëve është e natyrës civile dhe se detyrimi i ARRSH-së buron nga neni 875 i Kodit Civil. Mbi rekursin e ARRSH-së dhe Avokaturës së Shtetit, Kolegji Administrativ i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2022-1201 (246), datë 16.6.2022, ka vendosur të ndryshojë vendimet e dy gjykatave më të ulëta, duke rrëzuar kërkesëpadinë.

4. Kërkesja, ndër të tjera, ka pretenduar cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj, me argumentin se Gjykata e Lartë teksa ka shqyrtuar çështjen në themel, ka rivlerësuar provat e marra nga gjykatat më të ulëta, duke mbajtur qëndrim të ndryshëm nga ato (gjykatat e faktit) lidhur me provat dhe duke tejkaluar, në këtë mënyrë, kufijtë e shqyrtimit të çështjes.

5. Për gjykimin që zhvillohet në Gjykatën e Lartë jurisprudenca kushtetuese, në mënyrë të vazhdueshme, ka vlerësuar se ai lidhet me shqyrtimin e ligjshmërisë së vendimeve të marra nga gjykatat më të ulëta, ndërsa nxjerrja e konkluzionit mbi bazën e vlerësimit të ndryshëm të provave, nga vlerësimi i dy gjykatave të shkallëve më të ulëta, nuk pajtohet me natyrën e gjykimit në atë gjykatë. Gjykata e Lartë nuk e ka kompetencën të konkludojë për provat, duke u nisur nga një tjetër vlerësim që kanë bërë gjykatat e shkallës së parë dhe të apelit. Gjatë shqyrtimit të çështjeve ajo nuk merr prova, por shqyrton dhe analizon çështjen në drejtim të kontrollit të ligjshmërisë dhe të bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara. Një kontroll i tillë konsiston në analizën e plotë të fakteve dhe të rrethanave, të cilat janë pranuar më parë si të vërteta nga gjykata e faktit dhe ajo e apelit, pa i ndryshuar ato (*shih vendimet nr. 13, datë 20.2.2017; nr. 21, datë 4.4.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

6. Në ushtrimin e funksionit të saj si gjykatë e ligjit, Gjykata e Lartë mund të vendosë për themelin e çështjes vetëm nëse mosmarrëveshja mund të zgjidhet në bazë të të njëjtave fakte dhe prova të vlerësuara nga gjyqtari i faktit dhe që përbëjnë bazën e vendimit në të cilin është bërë një interpretim i gabuar i ligjit. Kontrolli i saj duhet të fokusohet vetëm në drejtim të ligjshmërisë dhe bazueshmërisë së vendimeve të ankimuara, pra mbi mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Gjykata e Lartë nuk mund të anashkalojë apo të lërë pa vlerë prova që janë shqyrtuar dhe vlerësuar nga gjykatat e faktit, si dhe nuk mund të pranojë prova të cilat nuk janë administruar gjatë gjykimin në fakt. Gjykata thekson se kusht për dhënien nga Gjykata e Lartë të një vendimi për themelin e çështjes, në kuptim të ligjit procedural, është që jo vetëm të mos nevojitet administrimi i provave të reja, por edhe që provat e administruara të jenë shqyrtuar dhe vlerësuar në mënyrë të mjaftueshme nga gjyqtari i faktit (*shih vendimet nr. 40, datë 14.9.2023; nr. 15, datë 23.3.2023; nr. 10, datë 3.4.2018 të Gjykatës Kushtetuese*).

7. Lidhur me këtë pretendim, shumica ka arritur në përfundimin se Gjykata e Lartë ka cenuar parimin e gjykimit nga një gjykatë e caktuar me ligj. Sipas saj “[...] nga vendimet e gjykatave më të ulëta nuk rezultojnë të dhëna mbi natyrën dhe burimin e fondeve të përdorura për financimin e punimeve të parashikuara në kontratën midis autoritetit kontraktor (ARRSH-së) dhe kontraktuesit (bashkimi i shoqërive italiane) ose midis këtij të fundit dhe nënkontraktuesit (kërkesi). Pra, asnjëra nga gjykatat e faktit nuk është shprehur lidhur me origjinën e fondeve që kanë shërbyer për financimin e punimeve të parashikuara nga kontratat e sipërpërmendura (nëse ato janë fonde shtetërore/publike). Gjykata e Lartë ka arritur në përfundimin se fondet që janë përdorur për financimin e punimeve të parashikuara janë shtetërore/publike, pa u vërtetuar një fakt i tillë nga gjykatat më të ulëta. [...] Gjykata e Lartë ka arritur në përfundimin se kontrata objekt gjykimi është kontratë administrative dhe se ligji i zbatueshëm për zgjidhjen e mosmarrëveshjes është ligji për prokurimin publik. Përcaktimi i natyrës/ burimit të fondeve mbi të cilat është realizuar puna publike, është në thelb një çështje fakti që duhet të ishte përcaktuar nga gjykatat e shkallëve më të ulëta. Këto të fundit, nga ana e tyre, nuk e kanë bërë këtë çështje (natyrën/ burimin e fondeve) pjesë të debatit gjyqësor. Për pasojë, me analizën që Gjykata e Lartë i ka bërë natyrës së fondeve, duke arritur në përfundimin

se ato (fondet) janë shtetërore/publike, ka marrë rolin e gjykatës së faktit, në kundërshtim me rolin rishikues të ligjit që ka ajo gjykatë.” (shih paragrafët 45-46 të vendimit).

8. Në referim të standardeve kushtetuese të mësipërme, në ndryshim nga shumica, ne gjyqtaret në pakicë çmojmë se Gjykata e Lartë në dhënien e vendimit të kundërshtuar ka vepruar brenda kufijve të përcaktuar nga neni 141 i Kushtetutës, që parashikon se Gjykata e Lartë shqyrton çështje lidhur me kuptimin dhe zbatimin e ligjit për të siguruar njësimin ose zhvillimin e praktikës gjyqësore, sipas ligjit. Në përputhje me këtë delegim kushtetues, ligji nr. 49/2012 “Për gjykatat administrative dhe gjykimin e mosmarrëveshjeve administrative”, i ndryshuar, parashikon se një prej shkaqeve për të paraqitur rekurs lidhet me zbatimin e gabuar të ligjit material, të një rëndësie themelore për njësimin, sigurinë dhe/ose zhvillimin e praktikës gjyqësore (neni 58, shkronja “a”) dhe se Gjykata e Lartë, ndër të tjera, vendos ndryshimin e vendimeve të gjykatave të faktit dhe zgjidhjen e çështjes në themel kur zbatimi i ligjit material nuk diktohet nga nevoja për rivlerësimin e fakteve apo të provave të çështjes (neni 63, pika 1, shkronja “dh”).

9. Mbi bazën e këtij kuadri normativ, Avokatura e Shtetit ka rekursuar vendimet e gjykatave të faktit, duke parashtruar si shkak zbatimin e gabuar të ligjit material në përcaktimin e marrëdhënies kontraktore, ku ARRSH-ja ishte palë, me pretendimin se për këtë shkak ARRSH-së i mungonte legjitimiteti pasiv. Me fjalë të tjera, Avokatura e Shtetit ka pretenduar se kontrata e shërbimit për projektimin dhe përf forcimin e rrugës Shkodër-Hani i Hotit, në të cilën ARRSH-ja ka pasur cilësinë e autoritetit kontraktor, është me natyrë administrative dhe jo civile, ndaj ajo nuk mund të paditej në gjykatë dhe më tej të ngarkohej me detyrime kontraktore sipas rregullave të Kodit Civil që trajtojnë sipërmarrjen dhe nënsipërmarrjen. Duhet theksuar se një pretendim i tillë nga Avokatura e Shtetit është ngritur edhe në ankimin në shkallë të dytë, pretendim i cili është shqyrtuar nga Gjykata Administrative e Apelit, madje një gjyqtar i pakicës ka argumentuar në favor të këtij pretendimi.

10. Gjykata e Lartë ka shqyrtuar shkaqet e rekurseve të Avokaturës së Shtetit dhe ARRSH-së, duke vlerësuar se vendimmarrja e gjykatave më të ulëta “*është rrjedhojë e interpretimit dhe zbatimit jo të drejtë të kërkesave të ligjit material, e një rëndësie themelore për zhvillimin e praktikës gjyqësore*” (shih paragrafin 18 të vendimit të Gjykatës së Lartë) dhe se “*gjykatat më të ulëta nuk kanë vlerësuar drejt natyrën e marrëdhënies juridike mes palëve ndërgjyqëse dhe si rrjedhojë janë orientuar nga dispozitat ligjore që nuk gjejnë zbatim në rastin konkret, duke zgjidhur në mënyrë të gabuar çështjen, si pasojë e interpretimit e zbatimit të gabuar të ligjit*” (shih paragrafin 19 të vendimit të Gjykatës së Lartë). Në vijim, Gjykata e Lartë ka konkluduar se kontrata e shërbimit publik ishte me natyrë administrative, si dhe ka arsyetuar se këto lloj kontratash rregullohen nga Kodi Civil vetëm për sa ai nuk bie ndesh me rregullimet specifike të normave të së drejtës publike dhe se nënkontraktorët kanë pozitën e të tretit në raport me autoritetin kontraktor, ndaj ato nuk mund t’i kundërshtojnë kërkitë drejtpërdrejt autoritetit kontraktor, por vetëm operatorit ekonomik, me të cilin kanë lidhur kontratën e nënkontraktimit (shih paragrafin 22 të vendimit të Gjykatës së Lartë).

11. Për sa më lart, konstatojmë se Gjykata e Lartë ka analizuar mosmarrëveshjen në gjykim, duke vlerësuar se ajo i përket fushës administrative dhe jo asaj civile, dhe e ka zgjidhur çështjen duke përcaktuar se dispozitat e Kodit Civil për nënsipërmarrjen nuk gjejnë zbatim. Prandaj jemi të mendimit se Gjykata e Lartë ka ushtruar plotësisht funksionin e saj si gjykatë ligji, pasi nuk ka bërë as rivlerësim provash, as ripërcaktim faktesh të mosmarrëveshjes.

12. Përkundër pranimi se Gjykata e Lartë ka ripërcaktuar natyrën/ burimin e fondeve të përdorura për zbatimin e kontratës, shumica nuk ka arritur të evidentojë asnjë element i cili tregon rivlerësim të provave nga ajo gjykatë apo të identifikojë se cilat kanë qenë ato prova dhe ku qëndron ndryshimi pas rivlerësimit që ajo u ka bërë atyre. Referimi i Gjykatës së Lartë te fondet e përdorura për zbatimin e kontratës administrative, si “fonde shtetërore” ose “fonde publike” i ka shërbyer analizës së lirisë së vullnetit kontraktor në kontratat administrative, ndaj ky referim është një rrethanë

periferike (dytësore) në çështjen konkrete dhe nuk përbën elementin themelor që ka përcaktuar natyrën administrative të kontratës konkrete të shërbimit publik.

13. Edhe pse Gjykata e Lartë nuk është ndalur të shpjegojë gjerësisht konceptin ligjor të fondeve publike, duhet evidentuar se ai nuk përbën rrethanë fakti të përcaktuar për herë të parë nga Gjykata e Lartë, që duhej përcaktuar me prova nga gjykatat e faktit. Jo vetëm që konceptin e fondit publik e përcakton ligji nr. 160/2022 “Për prokurimin publik” (*shih nenin 4, pika 9*), por qartësisht marrëveshja e ratifikuar me ligj ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe Qeverisë së Republikës së Italisë për financimin e programit “Rehabilitimi i rrugës Shkodër-Hani i Hotit” përcakton se burimet financiare të nevojshme për realizimin e programit do të jenë në kredi ndihme me periudhë rimbursimi 39 vjet dhe fond grant (detyrime të qeverisë italiane), si dhe ato në kompetencë të qeverisë shqiptare (detyrime prej 4.500.000 eurosh), fakte të cilat nuk përmenden nga shumica në vendim. Në këtë kuptim, referimi “fonde publike”, ndonëse pa arsytim, jo vetëm që nuk është rrethanë përcaktuese nga pikëpamja kushtetuese për standardin e gjykatës së caktuar me ligj, por përkundrazi është tregues se Gjykata e Lartë ka vepruar brenda kompetencave të saj kushtetuese dhe ligjore.

14. Edhe nga përmbajtja e vendimit të Kolegjit Administrativ të Gjykatës së Lartë nuk rezulton që ky kolegji të ketë administruar ndonjë provë të re apo të ketë bërë një rivlerësim të provave të administruara në gjykimet e faktit dhe më konkretisht të atyre që lidhen me përcaktimin e fondeve të përdorura gjatë zbatimit të kontratës. Referimi ose përmendja e fondeve publike në arsyetimin e vendimit të Gjykatës së Lartë nuk duhet parë në këndvështrimin e trajtimit si provë më vete dhe e shkëputur nga arsyetimi ku bazohet vendimi i atij kolegji, por në kontekst të arsyetimit tërësor të vendimit dhe si konkluzion logjik i analizës së të gjithë procesit të lidhjes së kontratave, me qëllim kryerjen e një shërbimi publik. Në këtë këndvështrim, Gjykata e Lartë, në respektim të funksionit të saj kushtetues si gjykatë e ligjit, ka vendosur ndryshimin e vendimeve të gjykatave më të ulëta dhe rrëzimin e kërkesëpadisë, duke mos u bazuar në mënyrën e zbatimit të ligjit nga gjykatat më të ulëta. Ajo nuk ka ripërcaktuar faktet e mosmarrëveshjes, nuk ka bërë rivlerësimin e provave dhe as nuk është shprehur në mënyrë të kundërt me provat e administruara në gjykim, nuk ka shqyrtuar ndonjë provë të re të paadministruar nga gjykatat më të ulëta dhe nuk ka disponuar një vendimmarrje që mund të bazohet në prova të pashqyrtuara më parë. Pra, Gjykata e Lartë nuk ka nxjerrë konkluzion të kundërt për provat, por ka arsyetuar në lidhje me ligjin e zbatueshëm në rastin konkret, çka hyn në atributin e saj kushtetues.

15. Referimi i Gjykatës së Lartë në fakte, konkretisht organi administrativ që ka qenë palë në kontratë, burimi i detyrimit të pagimit apo marrja në dorëzim e punimeve, ka qenë në funksion të arsyetimit të vendimit dhe në përputhje me kompetencat e saj kushtetuese të interpretimit të normave ligjore si gjykatë e ligjit. Madje edhe ky referim është bërë në mënyrë të kujdesshme nga Gjykata e Lartë, e cila është shprehur: “*Kolegji vlerëson se në referim të akteve të administruara në dosjen gjyqësore, të cilat janë marrë në shqyrtim nga gjykatat më të ulëta, si dhe të pretendimeve të palëve në proces, gjykatat e faktit kanë pranuar [...]*” (*shih paragrafin nr. 24 të vendimit*), për të vijuar më pas se mbi faktet e provuara gjyqësisht, gjykatat më të ulëta kanë gabuar në zbatimin e ligjit.

16. Në përfundim, ne gjyqtaret në pakicë vlerësojmë se pretendimi për cenimin e parimit të gjykatës së caktuar me ligj është i pabazuar, për rrjedhojë duhej të ishte vendosur rrëzimi i kërkesës.

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Marsida Xhaferllari